MAATALOUS

Tuottaja osaa vain viljellä, harvoin markkinoida. **MAANVILJELIJÄ RAMI LILJA, KAUHAVA**

ESKO KESKI-VÄHÄLÄ

Kaupan sanelupolitiikka jättää viljelijälle perunan hinnasta epäreilun pienen siivun, Rami Lilja miettii. ”Vaikka viljelijä on se, joka tekee suurimman työn ja kantaa kaiken sääriskin.”

Kaupan sanelu laskenut perunan hinnan tappiolle

Kauhavalaisen tuottajan mukaan K- ja S-ryhmä kahmivat perunan hinnasta selvästi suuremman siivun kuin Lidl.

Nykyisellä tuottajahinnalla ei enää kukaan pysty Suomessa viljelemään perunaa kannattavasti, kauhavalainen maanviljelijä **Rami Lilja** sanoo.

Hänen omalla, tehokkaimpaan neljännekseen kuuluvalla tilallaan perunan keskimääräinen tuotantokustannus on 22 senttiä kilolta. Veroton tuottajahinta on 12–15 senttiä kilolta, joten joka kilo tuo noin 10 senttiä tappiota.

Liljan mukaan perunan hinnoista käytiin ennen edes jonkinlaisia neuvotteluita, mutta nyt kauppa harjoittaa sanelupolitiikkaa.

Esimerkiksi marraskuussa kahden kilon perunapussin hintaa laskettiin kerralla 10 senttiä.

Kaupparyhmillä isot erot

Liljan mukaan kaupparyhmien välillä on isoja eroja. S- ja K-ryhmä kahmivat perunan hinnasta paljon suuremman siivun kuin Lidl.

Lilja kävi tiistaina vertailemassa kahden kilon perunapussin hintoja kolmessa kauhavalaisessa kaupassa.

Hän laski pussin verottomasta hinnasta tuottajan, pakkaamon ja kaupan osuudet.

Kävi ilmi, että Lidl vie hinnasta selvästi pienemmän osuuden kuin kaksi isoa kaupparyhmittymää.

”Lidl myy perunan halvemmalla, eli kuluttaja hyötyy, ja lisäksi hyötyvät pakkaamo ja viljelijä.”

Lilja huomauttaa, että Lidl myy laadukkainta tuotetta, sillä laatuvaatimukset ovat sillä tiukimmat.

Perunan veroton hinta* Kauhavalla 17.2. euroa/kg

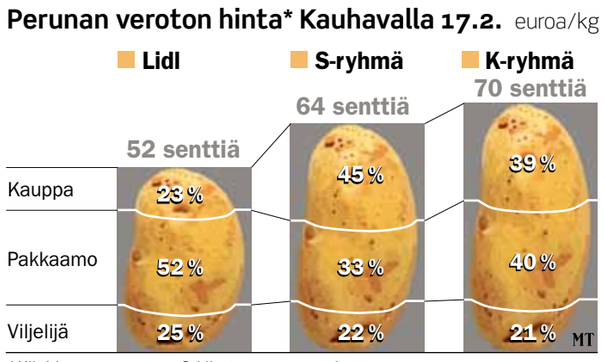

*Kilohinta ostettaessa 2 kilogramman pussissa.

Takaportti meni kiinni

Vielä kolme–neljä vuotta sitten ruokaperunan hinnasta neuvoteltiin kaupan ja pakkaamojen kesken, Lilja toteaa.

Kun Venäjän raja meni kiinni puolitoista vuotta sitten, markkinoilta poistui ainoa takaportti. Nyt kauppa voi sanella hinnan, kun vientivaihtoehtoa ei ole.

Tässä tilanteessa kaupan ammattimaiset ostajat vievät tuottajia kuin pässiä narussa, Lilja sanoo.

”Tuottaja osaa vain viljellä, harvoin markkinoida.”

Lilja myöntää, että syytä on viljelijöissäkin. Perunaa viljelään aivan liian suurella pintaalalla. ”Olisi hyvä, jos määrä olisi aina hiukan pulan puolella.”

Lisäksi kenttä on aivan liian hajanainen.

Avoimuutta peliin

Lilja toivoo peruna-alalle avointa neuvotteluyhteyttä ja sanelupolitiikasta luopumista.

”Muuten emme enää kohta syö kotimaista perunaa. Jos hinta pysyy näin alhaalla, suurin osa perunantuottajista lopettaa lähivuosina.”

Hän itse laskee tekevänsä koko ajan tappiota eli maksavansa siitä ilosta, että saa viljellä perunaa.

Kun Venäjän-kauppa jossain vaiheessa aukeaa, Lilja toivoo, ettei takavuosien koston kierteeseen palata. ”Silloin hinnat heilahtelivat vuodesta toiseen. Ensin kauppa laski hintaa, seuraavana vuonna tuottajat veivät tavaraa Venäjälle ja nostivat näin hintaa.”

SATU LEHTONEN

ETT: Suoramarkkinoituun tuontirehuun sisältyy riskejä

Tuontirehujen suoramarkkinointi tiloille on lisääntynyt. Eläintautien torjuntayhdistys ETT muistuttaa tuottajia toiminnan riskeistä.

Osa rehuista ja esimerkiksi pesuaineista tulee ulkomailta suoraan tilalle ilman välikäsiä.

Yrittäjän, joka toimittaa rehua tiloille, tulee Suomessa kuulua Elintarviketurvallisuusviraston rehualan toimijoiden rekisteriin.

Suomen rehulakiin kuuluu niin sanottu ankaran vastuun periaate: Rehun markkinoille saattaja on velvollinen korvaamaan esimerkiksi rehun mukana tilalle tulleesta salmonellatartunnasta aiheutuneet saneerauskustannukset ja tuotantotappiot täysimääräisesti.

Ankaran vastuun periaate ei päde ulkomaisiin toimijoihin, ETT muistuttaa. Heitä on lähes mahdoton saada vastuuseen mahdollisen salmonellatapauksen yhteydessä.

Tilan salmonellavakuutuksen suojeluohjeet edellyttävät, että tuontirehut ja -rehuaineet hankitaan positiivilistalla olevien rehualan toimijoiden kautta tai ne on muuten tutkittu salmonellan varalta Suomessa.

Jos tuottaja tuo itse rehua tai rehuainetta maahan, hänen tulee huolehtia siitä, ettei rehuja oteta käyttöön, ennen kuin ne on asianmukaisesti tutkittu salmonellan varalta.

Vastaava vaatimus sisältyy tällä hetkellä myös nauta- ja sikatiloilla eläinten hyvinvointikorvauksen ehtoihin.

Pesu- ja desinfiointiaine-kaupassa kannattaa ETT:n mukaan edellyttää virallisia tutkimustuloksia aineiden tehosta, vaikuttavasta aineesta ja aineen pH:sta. Tuottajan kannattaa tarvittaessa konsultoida omaa eläinlääkäriään tai kysyä teurastamoltaan, meijeriltään tai munapakkaamoltaan, onko niillä suosituksia käytettävistä aineista.

Teollisuuden sopimuksissa on vakuutuksiakin tiukempia sopimusehtoja, ETT muistuttaa. Moni sopimus muun muassa edellyttää, että rehut hankitaan vain positiivilistalla olevien rehualan toimijoiden kautta.

Rehuja, rehuaineita tai pesu- ja desinfiointiaineita ulkomailta hankkivan tuottajan kannattaakin aina varmistaa, mitä teurastamon, meijerin tai munapakkaamon kanssa tehdyssä tuotantosopimuksessa on sovittu.

SATU LEHTONEN

Positiivilista julkaistaan joka keskiviikko Maaseudun Tulevaisuuden muistilistalla lehden toiseksi viimeisellä sivulla.

Tehokkaan tilan tuotantokustannus 22 senttiä/perunakilo

Kauhavalainen **Rami Lilja** tuottaa ruoka- ja ruokateollisuus- sekä varhaisperunaa. Perunan lisäksi viljelykierrossa on viherlannoitusnurmea ja viljaa.

Tila myy perunan ruokaperunapakkaamoille ja -teollisuuteen.

Ison peruna-alan ansiosta Liljan konekustannus tuotettua kiloa kohti on kohtuullinen, varsinkin kun koneita on ostettu käytettyinä.

Rahaa on kiinni vain sellaisissa koneissa, joista on odotettavissa tuottoa, kuten kastelu-, pellonmuotoilu- ja täsmäviljelylaitteissa.

Liljan laskemien mukaan perunan tuotantokustanus on hänen tilallaan 22 senttiä nettokiloa eli kauppaan päätyvää kiloa kohti.

Laskelmassa ovat mukana muuttuvat kulut (lannoitteet, kasvinsuojeluaineet, polttoaineet ja tarvikkeet), konekustannus, varasto koneineen, ”jonkinlainen” palkka itselle sekä pieni korko sijoitetulle pääomalle.

”Peltoa siinä ei ole mukana. Sen jos ottaisi huomioon, kannattaisi myydä tila äkkiä pois ja muuttaa johonkin lämpimään.”

SATU LEHTONEN

» Jos pellon hinnan ottaisi huomioon perunan tuotantokustannuksessa, kannattaisi myydä tila äkkiä pois ja muuttaa johonkin lämpimään.«

RAMI LILJA

Ruokaperuna loppuu Suomesta toukokuun puolivälissä, Rami Lilja laskee.

”Perunasta ei ole ylitarjontaa”

Perunan ostajat ovat ottaneet Luonnonvarakeskuksen perunan varastoraportin aseekseen, perunantuottaja **Rami Lilja** Kauhavalta harmittelee.

Viime viikon raportissa todettiin, että perunaa riittäisi vientiinkin. Se aiheutti markkinoille hintapaineita, Lilja kertoo.

Todellisuudessa ylimääräistä perunaa ei markkinoilla ole, hän korostaa.

”Varastoissa oli tammikuun puolivälissä 109 miljoonaa kiloa ruokaperunaa. Kotimaan kulutus on 27 miljoonaa kiloa kuukaudessa, neljässä kuukaudessa 108 miljoonaa kiloa”, hän laskee. Liljan laskujen mukaan ruokaperuna siis loppuu jo toukokuun puolivälissä.

”Lisäksi varastotappiot kasvavat koko ajan. Hyvälaatuista perunaa on enää tosi vähän jäljellä.”

SATU LEHTONEN

Suomen sää ei estä tulipoltteen leviämistä

Hedelmä- ja koristekasveihin tarttuva, bakteerin aiheuttama tulipolte-kasvitauti todettiin Suomessa ensimmäisen kerran viime kesänä. Elintarviketurvallisuusviraston (Evira) tuoreen tutkimuksen mukaan tauti pystyisi aiheuttamaan epidemioita lähes kaikkialla Suomessa.

Suomen tähän mennessä ainoa tulipolte-esiintymä havaittiin ahvenanmaalaisella päärynäviljelmällä.

Tulipoltetta esiintyy jo kaikissa muissa EU-maissa sekä Venäjällä.

Evira tutki, miten usein Suomen sääolot mahdollistaisivat tulipolte-epidemian kehittymisen omenoilla.

Tulosten mukaan epidemioita voisi kehittyä Etelä-Suomessa joka viides vuosi ja Keski- ja Itä-Suomessa lähes joka toinen vuosi.

Sää on selvityksen mukaan suotuisa tulipoltteelle jopa Rovaniemellä asti.

”Ei voida ajatella, että jokin osa Suomea olisi tulipoltteelta turvassa”, erikoistutkija **Salla Hannunen** Eviran riskinarvioinnin tutkimusyksiköstä toteaa.

Taudin torjuntaan ei ole Suomessa hyväksytty kasvinsuojeluaineita, joten ainoa torjuntakeino on sairastuneiden kasvien hävitys.

Tauti leviää uusille alueille ennen kaikkea ulkomailta tuotavien taimien mukana. Paikallisesti tautia levittävät pölyttävät hyönteiset, linnut ja ihmiset.

Tulipolte ei aiheuta vaaraa ihmisen terveydelle.

SATU LEHTONEN